

Harrar och flugspön

AV: REIDAR WINERÖ

FLUKSPÖN ÄR förunderliga ting. Egentligen är de ju bara verktyg, nödvändiga redskap för att fiska med fluga. Vem som tillverkat dem och vilket material som används och hur de ser ut påverkar bara fångstresultatet marginellt i bästa fall – funktionen är det viktigaste, men långt ifrån allt.

I en erfaren flugfiskares hand fungerar alla flugspön, en del bra andra sämre, men det är inte den skillnaden som ensamt utövar den fascinerande dragningskraft som ett flugspö har på många av oss i flugfiskets brödraskap. Varför det förhåller sig på det viset förstår bara de invigda och det går inte att förklara varför vi känner så för en person som saknar de värderingarna, lika lite som det är svårt att för oss frälsta att begripa varför en fiskebroder bara betraktar sitt spö som ett verktyg vilket som helst.

Själv har jag alltsedan barnsben fascinerats av verktyg, hur de fungerade, hur de såg ut och hur de kändes att hålla i handen. Mina förfäder har varit hantverkare och i mitt barndomshem fanns en mängd olika verktyg, både för smidesändamål och träbearbetning och jag var väl bekant med dem alla och de individuella skillnaderna mellan likadana redskap. Trots att jag inte brukade dem i någon större utsträckning så tyckte jag att en del var speciella, ja riktigt kära, medan andra var ganska ointressanta.

Min pappa var fiskeintresserad och jag fick tidigt följa med honom för att meta abborre och jag minns som vore det i går, den lördagen när jag fick välja ut ett eget bambuspö på lagervinden i Haegerströms järnaffär i Lerum. Ur den stora buntan av spön valde jag ett som passade min hand och som kändes lätt och smidigt. Att det var betydligt kortare och vekare än de spön min pappa hade tyckte jag bara var en fördel. Jag minns också att mitt spö var ljusare i färgen än de längre och kraftigare, den påminde om gulan från burhönens ägg. Oaptitlig kulör på äggula, attraktiv på bambuspö. Jag tänkte ofta på mitt spö, även när jag inte fiskade och jag vill gärna tro att jag än idag skulle kunna peka ut det bland ett hundratal om det funnits kvar.

Nästan samma känsla fick jag för mitt första flugspö – ett »Fly Glass« från Pezon & Michel, men det var först efter det jag blivit ägare till ett Sharpe Featherweight 8,5 fot AFTM 6 som jag fullt ut återupplevde samma känsla som jag haft för mitt gamla metspö. Varför kan jag inte förklara på ett nöjaktigt sätt. Även om jag inte ville erkänna det ens för mig själv så var inte Sharpespöet bättre som redskap betraktat, snarare sämre. Glasspöet var lättare och hade en behagligare aktion och jag kastade bättre med det, cane-spöet var styvare och krävde större arbetsinsats för att spöklingen skulle engageras. Likväl blev den totala fiskeupplevelsen lite större när jag använde spöet av bambu. Berodde detta på att Sharpespöet var tillverkat av ett naturens material? Sannolikt. Varför är ett flugspö i naturmaterial förnämligare än ett i konstmaterial? Är det bättre? Svaret är väl att det varken är bättre eller sämre, och skulle det vara någon skillnad så är det fråga om nyanser. Den enda förklaringen som i så fall återstår är att det har med känslor att göra och känslor är svåra att förklara och sätta fingret på, men förklaringen räcker mer än väl som motiv.

Många skulle kalla en sådan här speciell känsla för kärlek, men det tycker jag nog är att missbruka ordet en aning. Däremot är det helt klart så att ett flugspö kan vara ett kärt ting, någonting som man stortrivs att vara tillsammans med, att använda, titta på och att äga. En sådan ägodel behandlar man inte hur som helst, man har omsorg om den.

De fiskekamrater jag hade i början av mitt flugfiskarliv hade i stort samma värderingar som jag när det gällde redskapen och jag tror inte att jag reflekterade över om det fanns flugfiskare som var annorlunda. Men jag fick tänka om på den punkten.

Ett par år efter min debut som flugfiskare besökte jag en arbetskamrat som hade en fiskarstuga i Härjedalen. På eftermiddagen första dagen skulle vi fiska i Råndaån som rann fram i kanten på Sonfjället. Där fanns fin harr fick jag veta och det var något jag såg fram emot. Den fisken hade jag aldrig varit i kontakt med tidigare annat än på bilder i

böcker och i fisketidningar.

Fiskevattnet låg någon kilometer från stugan och det var väl långt att gå, så vi skulle ta oss dit i kamratens Folkvagn. Till min stora förvåning som gränsade till förskräckelse tog han ner sitt glasfiberspö från Arjon, som hängde färdigtacklat på stugans vägg, och började binda fast det på taksäcket. Jag hade svårt att tro på det jag såg. Jag kunde bara inte fatta hur man kunde göra något sådant och blev riktigt upprörd. Jag minns inte exakt vad jag sa, men jag vet att jag uttryckte min förvåning och att jag förklarade att det var någonting som jag absolut inte kunde tänka mig. Om han hade haft ett svalt fiskeintresse och haft något gammalt spö liggande så hade jag antagligen begripit handlandet, men min kamrat var väl så fiskeintresserad som jag och betydligt erfarenare.

Vi började fiska där Valmån rann in i Råndan. Min kamrat var klar långt före mig och gav sig iväg uppströms med bestämda steg.

– Prova oset, det är ett giftigt ställe, sa han innan han försvann.

När man kommer till ett nytt fiskevatten så är man för det mesta full av förväntningar och har man fått förhandsinformation om vattnets möjligheter så ligger det nära till hands att fantisera om stora framgångar på vägen dit. När man så står där och skall till att sätta samman utrustningen uppför sig inte alltid fingrarna så som man önskar, de stelnar till på något konstigt sätt. Rullen glider ur händerna och när fluglinan träs genom snakeringarna så släpper man plötsligt taget och så ligger den på marken, ibland med en knut på tafsens. Dessa fenomen tror jag alla flugfiskare är bekanta med.

Jag minns inte vad som krånglade den gången för drygt 40 år sedan när jag stod där och försökte bli klar med utrustningen, samtidigt som jag med jämna mellanrum tittade efter vakande fisk, men något var det säkert.

När jag äntligen var klar gick jag sakta fram mot vattnet under det att jag spanade av avsnittet jag hade framför mig. Strax innan Valmåns utlopp i Råndan fanns en ganska stor hölja som verkade djup och lovande där jag gott kun-

de tänka mig att en harr av bättre sorten kunde hålla till, och mycket riktigt, när jag stått där en stund så vakade plötsligt en fisk, och den var inte liten. Efter bara någon minut vakade den igen och det förvånade mig att den inte stördes av min närvaro, avståndet var inte mer än fem sex meter och jag stod på en liten kulle ungefär en meter ovan vattenytan. Att den kunde se mig utgick jag ifrån. Harren – om det nu var en harr – stod inte tätt under ytan utan verkade ha ståndplatsen nere i djupet, så fiskens fönster var väl tilltaget.

Jag bedömde det som närmast omöjligt att kasta uppströms från min sida av ån så jag backade försiktigt en liten bit uppför strömmen och ställde mig på knä under det att jag drog av åtta tio meter fluglina från rullen. När jag tittade ner i vattnet snett framför mig såg jag en och annan liten mörk dagslända som sakta drev nerför den svaga strömmen, sannolikt en baetis-art skrev jag senare i fiskejournalen fast mina entomologiska kunskaper var så gott som noll. Emellertid hade jag läst om de sländorna i Preben Torp Jacobsens *Torrflugefiske*.

På min tafsspets satt en vacker Royal Coachman Fan Wing i storlek 14 av Mil-

wards fabrikat som jag köpt några dusin av i Strömvalls Sportfiskebutik i Göteborg den våren och som för bara någon vecka sedan givit mig några fina kiloöringar i Dalarnas Storån. Trots att den inte alls påminde om sländorna på vattnet så hade jag förtroende för mönstret, och efter det att jag gjort ett väl avvägt framkast och svängt spötoppen lite sidledes några gånger flöt den vitvingade flugan ner mot platsen där fisken vakat opåverkad av tafs och fluglina.

Jag kände på mig att fisken skulle ta dunkroken och det gjorde den mycket riktigt, men jag fäste den inte. Jag tog hem linan försiktigt och lade ut flugan igen och samma sak upprepades. Vad gjorde jag för fel? Svarade jag för snabbt, eller var jag för långsam?

Jag fick för mig att fisken helt enkelt missat flugan, jag hade ju inte ens rispat den. Jag försökte en gång till med samma resultat som tidigare. Det var märkligt det här. Flugmönstret verkade ju duga, var det så att min obefintliga erfarenhet av harrfiske spelade roll – att det var en harr kände jag mig ganska säker på, en öring hade slutat vaka vid det här laget.

Jag flyttade mig lite närmare och gjorde ett kast i hukande ställning och tänk-

Harr. Akvarell av den engelske konstnären Charles Jardin. Foto: Jeanette Larsson.

te för mig själv att ser fisken mig inte nu så är den blind. Blind eller inte, den tog min Fan Wing igen så snällt. Jag väntade någon extra sekund innan jag reste spöt och då satt den där.

Att det inte var en liten fisk förstod jag direkt, den gick tungt och bestämt ner i höljans djup och där stannade den. Jag förflyttade mig neråt ett stycke så att jag hade fisken mitt framför mig och spände upp mitt Featherweight. Den bakelitimpregnerade bärnstensfärgade spöklungan böjde sig mer och mer och jag förvånades över att jag inte kunde rubba fisken. Varför rusade den inte? Den uppträdde inte alls som de öringar och regnbågar jag var van vid. Jag stod där med mitt böjda spö och såg hur övergången mellan fluglina och tafs sakta rörde sig några centimeter fram och tillbaka precis i vattenytan och då och då tyngde det till i spöt när fisken rörde sig och då försvann skarven en bit ner i vattnet. Jag befarade att harren gått runt en gren eller stock. Jag kunde inte begripa hur den kunde vara så stark för någon fisk på flera kilo kunde det ju knappast vara! tal

► om, inte i den här lilla ån.

Jag tror att jag stått där i närmare tio minuter och hållit rejäl press på fisken när motståndet plötsligt gav efter och den kom seglande upp mot ytan. Den rörde sig såvligt på det där mäktiga sättet som en större fisk brukar göra i slutfasen av kampen, och när harren gled in i håven så lämnade en av de större exemplaren för gott Valmåns lite svagt färgade vatten. Det glimmade av brons och guld i nätmaskorna när jag överlycklig bar upp fisken och lade ner den i strandkantens gräs. Ett snärtigt slag med »präsen« och bytet var mitt.

Jag tog av mig kepsen i vördnad och respekt för »strömmarnas dam« – för en dam var det, lite fyllig kanske men ändå elegant, en lady som säkert haft det trevligt i livet med många uppvaktande kavalerier. Min laboratoriestade våg visade 1,15 kilo.

Sedan dess har jag inte mött många herrar, vilket jag beklagar, det är ju verkligen vackra fiskar och fantastiskt goda att äta, väl så bra som öring.

Ett par år senare for jag till Nordnorge och Barduälven för att fiska öring, men den sorten var det ont om, harr däremot fanns det i mängder. Jag var nu ägare till mitt första riktiga kvalitetsspö, ett tredelat 8½ fots Orvis Battenkill som jag belastade med en dubbeltaperad fluglina i klass fem eller sex beroende på omständigheterna. Ett underbart spö som gjorde allt jag bad om och som drillade ett femtiotal herrar i de vackra strömmarna där uppe i norr. Halvkilosfisk tog flugan i stort sett i varje kast oavsett vilken fluga som satt på tafs. Det blev för enkelt och för mycket.

SEDAN SKULLE det dröja några år innan jag fick kontakt med fisken med segel på ryggen igen. En dag i slutet av maj då göken gol vallfärdade jag tillsammans med vännerna och fiskekamraterna Nils Färnström och Lars Åke Skarp till flugfiskets vagg – kalkströmmarna i södra England – för att vandra i mästarnas spår och stifta närmare bekantskap med »The May Fly« och vackra öringar. Vi hade bokat logi på Bull Hotel i Fairford samt spöplats i den pastoraliska River Coln med sitt kristallklara vatten, där både Halford och Marryat bjöd ut sina dunkrokar vid slutet på 1800-talet.

Jag kommer aldrig att glömma den unga kvinnan i hotellets reception och jag kan ännu i dag se henne framför mig. Hon hade hästsvans och en spetsblus

som var knäppt upp till halsen och hennes skönhet kom inifrån. När jag fick ögonkontakt med henne log hon och sa: *The May Fly is on the water today, Sir.* En sådan välkomsthälsning, ett sådant budskap! Det blev alldeles varmt i bröstet på mig och jag tror att jag blev lite förälskad. Tänk så rätt han hade, poeten Alf Henrikson: *Ord som en människa fäst sig vid, kan verka i oberäknelig tid.*

Efter att vi installerat oss och en ståndsmässig lunch bytte vi skepnad och iklädde oss fiskemunderingen och välordnat som det var så startade danica-kläckningen just då. Jag hade valt det känsliga Orvis Nymph som vapen. Ett 8 fots tvådelat cane-spö för en fyra eller en Kingsfisher nr 1. Ett utmärkt val vid det här tillfället, vinden fanns inte, vattnet var grunt och klart och öringen skygg. Det var korta väl avvägda kast som gav resultat. Fisken var svår att upptäcka över det ljusa bottengruset, det var vaken som berättade var de fanns. I en krök vakade en öring som jag bedömde som värddig och den tog min Fan Wing Royal i

»The May Fly is on the water today, Sir.«

första kastet. Det var en vacker hona på sex och ett halvt hekto, faktiskt den största öring som landats på hotellets vatten fram till denna dag den säsongen.

Efter att ha kroat några mindre exemplar som fått gå tillbaka, vandrade jag ner efter vattnet och strax innan sträckans slut, där Coln blev stillsammare och djupare, upptäckte jag harrarna. »All grayling must be taken from the water« stor det på fiskekortet, så jag bestämde mig för att ägna mig åt lite »fiskevård«.

Jag hade nyligen läst *Selective Trout* av Swisher/Richards och hade några dussin »no hackle flies« i Wheatley-asken och jag tyckte tillfället var lämpligt att testa dessa. De fungerade utmärkt. Fyra herrar hamnade i håven och två gjorde det inte. Tre var askgrå, en var svart och blind åtminstone på ett öga. På väg tillbaka till hotellet mötte jag riverkeepern som tacksamt tog emot harrarna. Min vackra öring hamnade i hotellets kylskåp tillsammans med några släktingar som Lars Åke och Nils bidrog med.

Det hade varit trevligt att berätta om hur vi fick vår fångst serverad på gammalt engelskt gräddgult flintporslin av en tilldragande ung kvinna i hotellets

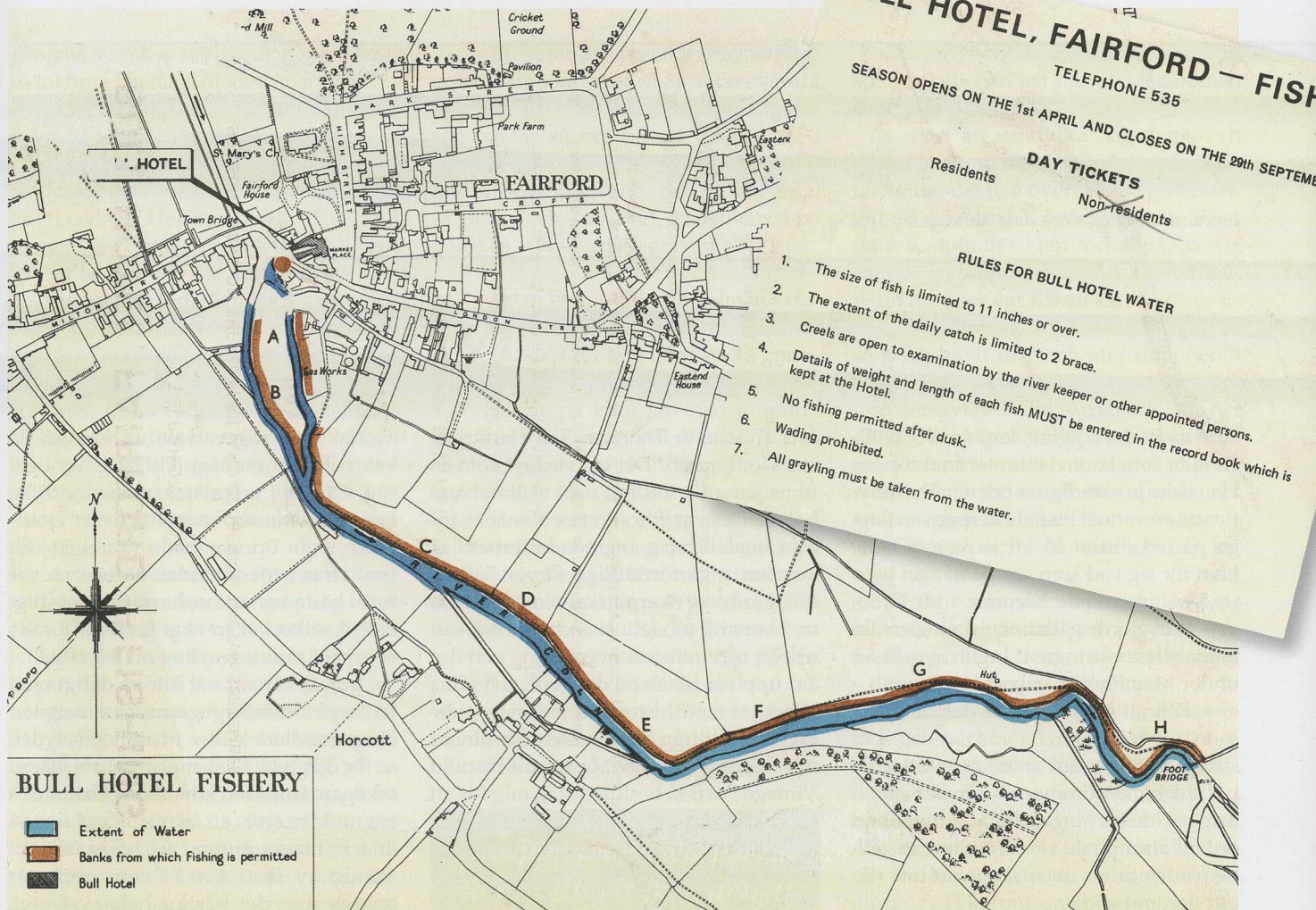
matsal lite senare på kvällen, men jag är osäker på om det var så. Min fiskejournal hjälper mig inte och alltför många av bladen i minnenas bokverk har gulnat och skriften är svår att tyda, men det är inte omöjligt att det var så.

På den tiden var pestflaggan hissad över *Thymallus vulgaris* vid kalkströmmarna och hade vajat där ganska länge. Gör vi ett riktigt långt bakkast i tidens vatten verkar det emellertid som om harren var något mer accepterad och värdesatt, åtminstone i några vatten. Det berodde sannolikt på de närmast osannolika fångsterna av öring som var möjliga under 1800-talet. Det fanns inget att beklaga sig över och att leta syndabockar innan synden visat upp sig är ju aldrig aktuellt. Men det är nog inte hela sanningen. Harren var ju då som nu en förträfflig matfisk, något som många säkert satte stort värde på.

En berömd flugfiskare som gärna fiskade harr var Sir Humphry Davy, författare till boken *Salmonia, or days of flyfishing* (1828). Han ansökte om tillträde som extramedlem i Houghton Club enbart för harrfiske. På klubbens vatten i Test – kalkströmmarnas drottning – var harren inte ovanlig. Den hade inplanterats 1816 från River Avon och det dröjde inte länge förrän de fanns i hela vattensystemet och så är fallet än i dag trots att tappra försök gjorts för att bli av med den.

I ett nummer av *Fly Fisherman* från 1976 skrev Ernest Schwiebert en intressant artikel – *The Alchemy of Bamboo* – där man ser honom drillar en öring i Test på ett 7,5 fots Gary Howell, ett spö han var förtjust i, vilket man kan förstå när man sett vad den spöbyggaren kunde åstadkomma. I bakgrunden syns en vacker byggnad som vådrets makter målat i naturgrått. Hela uppenbarelsen verkar skraddarsydd till landskapet. Det är en »fishing hut« – till förfogande för flugfiskaren på The Middleton Beat, som fiskesträckan vid samhället Longparish kallas. Schwieberts skildring av fisket lockade, men det var framför allt fiskehusets karaktär som gjorde att jag skrev till Colonel Hay på »The Rod Box« i Winchester med en förfrågan om han kunde ordna en fiskedag vid vattnet i fråga. Det kunde han och så kom det sig att Lars Åke Skarp och jag en lite kulen dag i mitten av maj transporterades dit av översten.

Fishing huts är ett vanligt och trivsamt inslag längs kalkströmmarna men de brukar vara ganska enkla saker, närmast små skjul där man kan söka skydd

Karta över River Coln vid Fairford och ett fiskekort. Notera regel nr 7 som säger att ingen harr får släppas tillbaka ...

Nedan: Ernest Schwiebert fiskar The Middleton Beat i Test med ett Howell-spö. I bakgrunden en väderbiten fishing hut. Fotot är lånat ur Fly Fisherman och togs på sin tid av Dermot Wilson.

för oväder, ta en kopp kaffe eller ägna sig åt lunchkorgen.

The Turbine hut som byggnaden kallades var minsann inte enkel, den var spektakulär. Den var uppförd i två våningar med ett hexagonalt tak klätt med spån av cederträ, fönstren var blyinfattade och en vacker, konstfullt murad skorsten sträckte sig mot Hampshires himmel. Byggnadens andra våning omfamnades av en balkong med ballustrad, där Lars Åke och jag kunde studera ett antal öringar som stod i kanten av vattenväxter som vajade poetiskt i den svaga strömmen i den stora höljan nedanför balkongen. Ingen fisk vakade, de vilade sig och väntade på bättre tider.

Byggnadens namn kommer sig av att strax intill finns ett kraftverk som tidigare genererade elektricitet till själva godset The Middleton House, samt till ett litet sågverk på egendomen. Vattenkraftverk brukar ju vanligtvis vara förfärliga saker, riktiga sår i naturen, men just det här störde inte ögat. Fiskehuset byggdes

Leonard modell 50 och dess »lillasyster« 50L-4.

1926 av godsets ägare, kapten A S Wills, en man som hade det bra ordnat för sig. Han fiskade naturligtvis och när The May-fly var på vattnet hissade keepern en flagga på fiskehuset så att kaptenen hade klart för sig vad som var på gång.

Den nuvarande keepern – Mr Grooves – klargjorde gällande fiskeregler: Tre »brace« (sex öringar). Inget nymffiske under May Fly-tid, enbart torrfluga.

– Kill all grayling, vad det sista han sade.

»Kill« är ett ord som jag inte träffat på vid kalkströmmarna när det gäller öringar, dessa *fångar* man. Skillnaden i ordval visar på de värderingar som gällde på den tiden, de är sannolikt inte riktigt desamma idag.

Jag fiskade med ett nyförvärv, ett 8,5

fots Thomas & Thomas »The Hendrickson« för lina sex. Det var vackert som en filmstjärna (kvinnlig), men skönhet kan bedra. Det var för styvt och snabbt för min smak och jag ångrade bittert att jag avyttrat mitt förträffliga Orvis Battenkill. Lars Åke Skarp fiskade med sitt kära Leonard modell 50 och när vi satt uppe i turbinhusets övervåning och dukat upp vår lunch på det gedigna gamla ekbordet som historiens vingslag poletrat med alltifrån bästa sortens sardiner i olja från Fortnum & Mason till utspilld Vintage Port, så beslutade jag mig för att så snart som möjligt komplettera min spökollektion med en likadan åttafotare som Lars Åke förde för dagen.

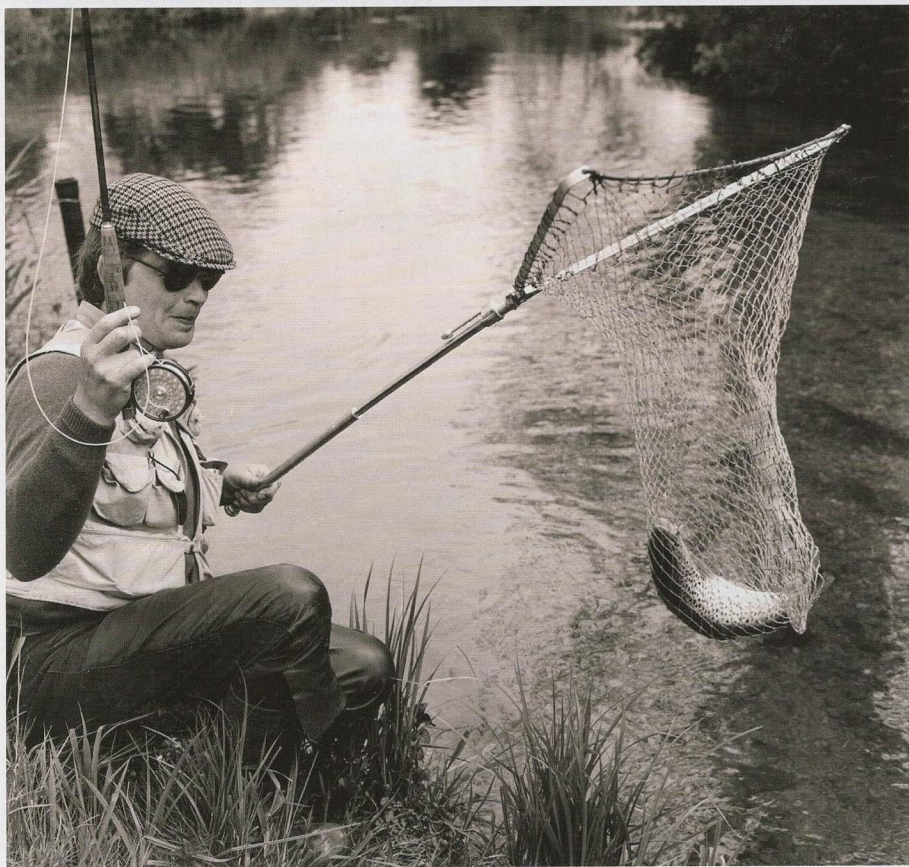
Artikelförfattaren med öring från River Coln.

Fisket var inget att skriva hem om. Få vak och inte en May Fly så långt ögat såg. Efter slit och släp kunde vi vid fiskedagens slut skriva in åtta fiskar i journalen. Fem öringar hade vi fångat och tre harrar hade vi dödat. Öringarna var inte i bästa kondition, harrarna betydligt bättre, vilket var trevligt för Mr Grooves som sa: I prefer grayling on the table.

Åtta fiskar var väl inte så dåligt med tanke på förutsättningarna, dessutom har fångstens storlek bara marginell betydelse för den totala fiskeupplevelsen. Långt viktigare är fiskens kondition och hur den ser ut. Men trots att harrarna var fina så är fem magra öringar på två spön i ett avsnitt av Test, som i över hundra år ansågs som det bästa i hela systemet, ändå sorgligt på något sätt. Fångsterna vid Longparish är väl dokumenterade alltsedan 1800-talets början. Colonel Peter Hawker of Longparish fiskejournaler från 1802 till 1853 finns bevarade och de berättar för oss att 20 brace under en dag ingalunda var ovanligt. (Men bra onödigt kan man tycka). Hawker framhöll särskilt öringarnas fina kondition och att de var röda som lax i köttet.

I förordet till första utgåvan av *Summer on the Test* (1924) skriver bokens författare John Waller Hills: Hundra år från nu kommer mycket att förändras. *Only the Test will be the same, and its trout, and the sports of fishing, and possibly the Grosvenor Arms.* Ledsamt nog så hade han fel, möjligen med undantag för hotellet i Stockbridge.

ARET DÄRPÅ återvände vi till omgivningarna vid Longparish. Vår vän och fiskebroder Staffan Gustrin gjorde oss sällskap den här gången och nu var det september, en utmärkt tid på året för pilgrimsfärder till heliga platser. John Waller Hills kallar september »den flytande flugans månad«. Kläckningarna är massivare än i juli och augusti och fisken är vakvilligare. Den här

gången var jag bättre ekiperad. Mitt nyinköpta Leonard modell 50 för en DT-femman hade upplevt sin andra flygtur och verkade trivas med tillvaron i södra England, när jag monterade Hardyn och strängade instrumentet med en honungsgul Leonard Heritage invid The Mill Stream en carrier (sidoflöde) till Test, inte så långt ifrån The Turbine Hut.

Vattnet var förhållandevis grunt och klart och fiskarna, harrarna, var väl synliga över guldgul sandbotten. Öring var det sparsamt med eller så hade de gömt sig, men de vi lyckades överlista var i strålende kondition. Staffan som var och är den flytande flugans riddare tog två verkligt granna exemplar på sitt 8 fots »slow aktion« Orvis Battenkill, förutom ett antal harrar.

Mitt stora förtroende för Frank Sawyers geniala kreation »the grayling lure« eller Killer Bug som mönstret vanligtvis kallas etablerades för gott den här fiskedagen. Ur en och samma hölja tog jag enligt min journal 18 stycken harrar på lika många kast i vikter mellan tre och sex hekto. Emellertid så tror jag på en felskrivning här, det kan knappast ha varit så många som 18, dels så vore det inte likt mig, dels borde jag i så fall minnas detta utan att titta i mina dagboksanteckningar. Jag har nu strukit ettan, så nu är det åtta som gäller och jag är tryggt i förvisning om att jag inte överdriver.

Över en fördjupning i bottengruset strax innan en strömnacke stod en härskara harrar i kollektiv förbrödring likt en pluton värnplikliga som väntade på befälet. Jag studerade dem en stund och kunde inte märka att de var »on the feed«. Men hungriga var de, skulle det visa sig.

En trädridå gjorde att jag inte kunde komma åt dem nerifrån, så jag serverade the grayling lure lite snett nerströms från cirka åtta meter. När min fluga drev ner och nådde fram till fiskarna reste jag spöet en aning så att den steg mot ytan och genast så lämnade en harr kollektivet och tog min Killer Bug. Trots att de tydliga var hungriga så kivades de inte om bytet, var och en väntade snällt på sin tur och verkade inte störas det minsta av att kamraterna försvann en efter en. De uppträdde som väl dresserade hundar. Jag tyckte det var besynnerligt.

Att döma av mina begränsade erfarenheter av harrfiske skulle man kunna dra slutsatsen att det är ett lätt fiske, men så naiv är jag inte att jag tror det. Jag har ju läst Rolf Smedmans, Lars Åke Olssons och Gunnar Westrins skildringar om harrfiskets vanskligheter. Det kan

vara lätt ibland men lika ofta väldigt svårt. Hur som helst så är det en värdig fisk på flugspöet och hela uppenbarelsen passar så bra till ett instrument i bambu. Harren är en kvalitetsfisk med kultur och gamla anor och så är den ju så vacker och, som sagt, en delikatess på tallriken – kokt, stekt, gravad eller rökt.

MIN KILOHARR från Valmån skulle rökas, det gjorde min kamrat klart för mig efter att ha gratulerat mig varmt till min bedrift.

– Harrar på kilot får man minsann inte varje dag, men när det bär till så skall de rökas. Du skall få uppleva hur harr skall smaka, sa kamraten.

Så skulle det bli och jag skulle också få lära mig hur man gick tillväga. Men innan dess fick jag lära mig ytterligare en sak, nämligen hur man gjorde en kaffeeld, för ett kok skulle det bli med vatten från ån. Min kamrat var noga på den punkten. En liten brasa är ett kärt och trevligt inslag under en fisketur, det är lite mystiskt och fantasieggande att titta in i elden, det rör vid inre strängar hos

»...uppenbarelsen passar så bra till ett instrument i bambu.«

många människor. Men ibland är det vanskligt med brasor i eldfägna marker. Elden min kamrat anlade den här dagen hade nog inte den mest nitiske brandchef haft något emot, det var en minibrasa. Bara några få små pinnar blev till en värmekälla som räckte precis till ett kok starkt kaffe och när vi lämnade platsen fanns inte minsta spår efter det som ägt rum.

Att han kunde sina saker framgick tydligt när det blev dags för rökning. Sedan jag rensat harren tog han över. Fisken fick inte komma i kontakt med vatten utan torkades av noggrant med tidningspapper, att bada två gånger var förbjudet. Efter lätt saltning invändigt fick den ligga på en huggkubbe i eftermiddagssolen gott och väl en timma.

– Det är nödvändigt att den blir riktigt torr och hård i skinnet så att inte den goda saften rinner ut under rökningen, sa han.

Röklådan, som var laddad med alspån och kvistar från eneris var ett hemmabygge och betydligt större än min Aburök. Bränslet var emellertid detsamma som jag brukade använda – rödspit.

När det började ryka lite svagt från spånen lade han ner harren i lådan men satte inte på locket.

– För att undvika kondens och sprucket skinn, ser du Reidar, sa kamraten under det han övervakade processen likt en mästarkock över grytorna. Först efter tio minuter kom locket på, så när som på en centimeter och efter ytterligare tio minuter var fisken klar.

Vildmarkskocken och naturmänniskan som jag blivit mer och mer imponerad av ju längre dagen lidit tog nu försiktigt upp den gyllenbruna harren och lade ner den nästan kärleksfullt på en väl använd men ren skärbräda, tog sin välslipade morakniv ur slidan och skar upp skinnet längs ryggen. Så frilade han fiskkötet.

– Titta så det blänker, sa han och log med hela ansiktet.

Så sant som det var sagt. Harrens blottade sida påminde om köttet hos en fet ål som röckts efter konstens alla regler – det glimmade som pärlemor.

Vi åt harren ljummen till mandelpotatis och salt smör. Himmelskt gott!

Det var en fin tid och jag har dagarna i den lilla fiskestugan väl bevarade i både min dagbok och i mitt minne och när jag för hem hade jag förlåtit kamraten för hans bristande omsorg om Arjospöet. Hans omsorger innefattade andra och betydligt viktigare saker. Han hade en djup respekt för bytet, såväl levande som dött och hans noggrannhet och omsorg om min första harr var närmast rörande. En verkligt fin fiskekamrat och ett lysande exempel på hur man ska uppträda i skog och mark och vid ett fiskevatten.

Senare i livet har jag mött fiskebröder som visat upp motsatta egenskaper. Ett brinnande intresse för redskapen men med minimal respekt för naturen och dess innevånare. De har sällan eller aldrig något av värde att lära ut, annat än möjligen hur man inte transporterar flugspön och det har jag ingen nytta av. Det begrep jag redan i barnåldern när jag första gången höll min pappas cane-spö från Heddon i handen.

Jag lärde mig något om människor, kaffeeld och harrar under fisketuren i Härjedalen och om jag fått förmånen att följa med fiskekamraten på nya fisketurer skulle jag inte störas det minsta av ett flugspö på takracket – hans vill säga. Det kunde han gott få fortsätta med, i varje fall så länge som spöet var tillverkat av konstmaterial.

Men om det varit ett splitcane-spö?

– Tveksamt.

